

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Əbu-Dabidə keçiriləcək “Gələcəyin Oyunları 2025” qlobal idman turnirinin açılış mərasimində iştirak etmək üçün Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində (BƏƏ) işgüzar səfərdədir. Dövlətimizin başçısının səfər çərçivəsində BƏƏ Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyan ilə ikitərəfli görüşü keçirilib. Bu səfərin məqsədi yalnız idman tədbirində iştirakla məhdudlaşmır, həm də Azərbaycan-BƏƏ strateji tərəfdaşlığının möhkəmlənməsi, iqtisadi və humanitar əməkdaşlığın genişləndirilməsi, həmçinin regionda sabilliyin qorunması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Qeyd edək ki, “Gələcəyin Oyunları” turniri hər il təşkil olunur və idmançıların həm fiziki, həm də rəqəmsal oyunlar üzrə bacarıqlarını nümayiş etdirdiyi qlobal platformadır. Turnirin təşkilatçısı “Phygital International” fiziki və rəqəmsal oyunların birgə keçirilməsini təşviq edir. Yarış iki mərhələdə keçirilir: idmançılar ilkin mərhələdə fiziki idman növləri, ikinci mərhələdə isə rəqəmsal oyun bacarıqları üzrə sınaqdan keçirilir. Dekabrın 18-dən 23-dək Əbu-Dabi Milli Sərgi Mərkəzində təşkil olunacaq builki turnirə müxtəlif ölkələrdən idmanın 11 növü üzrə iştirakçıların qatılması nəzərdə tutulub.

AZƏRTAC səfərin əhəmiyyətini Azərbaycan-BƏƏ strateji tərəfdaşlığının möhkəmlənməsi, iqtisadi və humanitar əməkdaşlığın genişlənməsi, həmçinin regionda sabilliyin qorunması baxımından təhlil edir.

Siyasi iradə və qarşılıqlı etimad münasibətləri dərinləşdirir

Əvvəla diqqətə çatdırmaq yerinə düşər ki, Azərbaycan Respublikası Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə sürətlə inkişaf edən strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini yüksək qiymətləndirir. Son illərdə ikitərəfli əlaqələr keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlib, dövlət başçıları arasında mövcud münasibətlər bütün sahələrdə əməkdaşlığın inkişafına

təkan verir. Qarşılıqlı səfərlər isə əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir, iqtisadi, siyasi və humanitar əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar yaradır.

Prezident İlham Əliyev indiyədək Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə 6 dəfə, BƏƏ Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyan isə Azərbaycana 3 dəfə səfər edib. Bu səfərlər iki ölkə arasında strateji dialoqun və qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsində mühüm rol oynayıb. Səfərlər zamanı imzalanan sənədlər və razılaşmalar əməkdaşlığın strukturu və gələcək hədəflərini dəqiqləşdirir. Belə ki, 2024-cü ilin yanvarında BƏƏ Prezidentinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəri zamanı “Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalanıb, 2025-ci ilin sentyabrında isə “Hərtərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Əlaqələri haqqında Birgə Bəyannamə” qüvvəyə minib. Bu sənədlər Azərbaycan və BƏƏ arasında ikitərəfli münasibətləri keyfiyyətə yeni mərhələyə qaldıraraq strateji tərəfdaşlığın bütün sahələrdə möhkəmlənməsinə xidmət edir. Xüsusilə siyasət, iqtisadiyyat, ticarət, enerji və investisiya sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsini təmin edir, qarşılıqlı faydalı layihələrin daha səmərəli və davamlı şəkildə həyata keçirilməsi üçün mükəmməl hüquqi və institusional zəmin yaradır. Hərtərəfli Strateji Tərəfdaşlıq Bəyannaməsi iki ölkə arasında etimadın artırılmasına, qarşılıqlı dialoqun intensivləşdiril-

məsinə və uzunmüddətli əməkdaşlıq perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsinə imkan verir.

Bu yanaşma həmçinin Azərbaycan və BƏƏ arasında dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərini daha da dərinləşdirir, gələcəkdə enerji və investisiya sahələrində yeni layihələrin həyata keçirilməsini asanlaşdırır. Sənədlərdə nəzərdə tutulmuş mexanizmlər iqtisadi-ticarəti əlaqələrin şaxələndirilməsinə, innovasiya və texnologiya sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinə, eləcə də sosial və humanitar sahələrdə birgə təşəbbüslərin inkişafına şərait yaradır. Nəticədə iki ölkə arasında əlaqələr yalnız kömiyyət baxımından deyil, keyfiyyətə də daha yüksək səviyyəyə çatır, bu isə regionda davamlı sabitlik və inkişaf üçün mühüm amil kimi çıxış edir.

Azərbaycan Prezidentinin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə budəfəki işgüzar səfəri həm də 2025-ci il iyunun 9-da imzalanmış “Hərtərəfli İqtisadi Tərəfdaşlıq Sazişi”nin həyata keçirilməsini sürətləndirir. Bu saziş ticarət həcmələrinin artırılması, investisiya axınlarının şaxələndirilməsi, innovasiya və “yaşıl texnologiyalar” sahələrində əməkdaşlığın genişləndirir. Eyni zamanda biznes dairələri arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə dəstək olur və ikitərəfli iqtisadi münasibətlərin dərinləşməsinə təmin edir.

Ümumilikdə bu günədək Azərbaycan və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında siyasi, iqtisadi, enerji, humanitar və mədəni sahələri əhatə

edən 50-dən çox ikitərəfli sənəd imzalanıb ki, bu da münasibətlərin institusional əsaslar üzərində inkişaf etdiyini göstərir. Parlamentlərarası əlaqələr də dinamik xarakter daşıyır və qarşılıqlı siyasi dialoqun mühüm tərkib hissəsi kimi çıxış edir. 2025-ci ildə hər iki ölkənin parlament sədrlərinin qarşılıqlı səfərləri qanunverici orqanlar arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinə geniş imkanlar yaradıb. Bu əlaqələr siyasi etimadın möhkəmlənməsinə, iqtisadi və mədəni sahələrdə əməkdaşlığın daha da genişlənməsinə xidmət edir.

Azərbaycan və BƏƏ eyni zamanda Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı da daxil olmaqla beynəlxalq platformalar çərçivəsində uğurla əməkdaşlıq edirlər. Xüsusilə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasında qeyri-daimi üzv olduğu 2012-2013-cü illərdə BƏƏ-nin ölkəmizə göstərdiyi siyasi dəstək yüksək qiymətləndirilir. Bu əməkdaşlıq tərəflərin beynəlxalq hüquqa və çoxtərəfli diplomatiyaya verdiyi önəmi nümayiş etdirməklə yanaşı, regional və qlobal səviyyədə sülhün, təhlükəsizliyin və siyasi sabitliyin möhkəmləndirilməsinə mühüm töhfə verir.

Ticarət, investisiya və “yaşıl enerji” əməkdaşlığı

Azərbaycan Respublikası ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlıq son

illərdə dinamik şəkildə inkişaf edir və konkret rəqəmlərdə öz təsdiqini tapır. Belə ki, cari ilin yanvar-oktyabr aylarında iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 80 faizdən çox artaraq 147,49 milyon ABŞ dollarına çatıb. Bu artım qarşılıqlı iqtisadi maraqların genişləndiyini, eyni zamanda imzalanmış sazişlərin real nəticələr verdiyini göstərir. İnvestisiya sahəsində isə Azərbaycan İnvestisiya Holdingi ilə Əbu-Dabi İnkişaf Holdingi tərəfindən yaradılmış Birgə İnvestisiya Fondu bir sıra prioritet layihələrin maliyyələşdirilməsinə və uzunmüddətli iqtisadi əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə şərait yaradır.

Turizm sahəsində əlaqələrin inkişafında birbaşa aviareyslərin xüsusi rolunu da vurğulamalıyıq. Bakı ilə Əbu-Dabi, Dubay və Şarja şəhərləri arasında həyata keçirilən birbaşa uçuşlar insanların gediş-gəlişini asanlaşdırmaqla yanaşı, humanitar təmasların genişlənməsinə də töhfə verir. Cari il ərzində təxminən 39 min BƏƏ vətəndaşının Azərbaycana səfəri turizm əlaqələrinin artan xətt üzrə inkişaf etdiyini göstərir. Bununla yanaşı, iki ölkə arasında tranzit daşımaların həcmimin 20 faizdən çox artması Azərbaycanın regional logistika mərkəzi kimi mövqeyinin möhkəmləndiyini və ticarət əlaqələrinin daha da genişləndiyini nümayiş etdirir.

Enerji sahəsində əməkdaşlıq isə Azərbaycan-BƏƏ strateji tərəfdaşlığının əsas istiqamətlərindən biri kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

BƏƏ-nin aparıcı enerji şirkətləri olan “Masdar” və ADNOC-un Azərbaycanın enerji sektorunda fəal iştirakı bu əməkdaşlığın bariz nümunəsidir. Günəş və külək-elektrik stansiyalarının tikintisini nəzərdə tutan bu layihələr ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə, bərpaolunan enerji mənbələrinin payının artırılmasına və “yaşıl keçid” strategiyasının sürətləndirilməsinə mühüm töhfə verir. Eyni zamanda bu təşəbbüslər Azərbaycanı regionda “yaşıl enerji” sahəsində qabaqcıl ölkələrdən birinə çevirmək məqsədinə xidmət edir.

Humanitar diplomatiya münasibətlərin mühüm istiqaməti kimi

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində minatəmizləmə fəaliyyətinə göstərdiyi dəstək ikitərəfli münasibətlərin humanitar ölçüsünü aydın şəkildə nümayiş etdirir. BƏƏ hökumətinin bu məqsədlə ANAMA-ya 5 milyon ABŞ dolları məbləğində maliyyə yardımı ayırması postmünaqişə dövründə təhlükəsizliyin təmin olunmasına, bərpa və yenidənqurma proseslərinin sürətləndirilməsinə mühüm töhfədir. Bu addım eyni zamanda BƏƏ-nin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və sülh gündəliyinə verdiyi siyasi, humanitar dəstəyin göstəricisi kimi qiymətləndirilir. Humanitar sahədə əməkdaşlıqla yanaşı, təhsil istiqamətində də əlaqələr ardıcıl şəkildə

genişlənir və qarşılıqlı mədəni yaxınlaşmanı təşviq edir.

Bu baxımdan, 2024-cü ildə Azərbaycan Dillər Universitetində Şeyx Zayed adına ərəb dili auditoriyasının açılması iki ölkə arasında təhsil və mədəni əməkdaşlığın mühüm nümunələrindən biri hesab olunur. Hazırda Azərbaycanın bir sıra ali və ümumtəhsil müəssisələrində ərəb dilinin tədrisi gənclər arasında dil biliklərinin və mədəni anlayışın formalaşmasına xidmət edir. Eyni zamanda Azərbaycanın və BƏƏ-nin aparıcı ali təhsil müəssisələri arasında imzalanmış anlaşma memorandumları akademik mübadilənin, birgə elmi tədqiqatların və təcrübə proqramlarının genişləndirilməsinə imkan yaradır.

Ölkələrimiz arasında mədəni sahədə əlaqələr də ardıcıl və sistemli şəkildə inkişaf etdirilir. Keçirilən mədəniyyət günləri, sərgilər və təqdimatlar xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verir. Xüsusilə 2024-cü ildə Əbu-Dabi şəhərində təşkil olunmuş “Şuşa Günləri” adlı tədbir Azərbaycanın zəngin tarixi və mədəni irsinin BƏƏ ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirilir. Bu cür təşəbbüslər humanitar diplomatiyanın güclənməsinə, ölkələrimizin dostluq münasibətlərinin daha da dərinləşməsinə və uzunmüddətli əməkdaşlıq üçün etibarlı əsasların formalaşmasına xidmət edir.